

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS mane discutienda, in Scholis Medicorum, die jovis duodecimâ Februarii anno M. DCC. L.

M. CLAUDIO-CAROLO DEJEAN, Scholarum Professore, Doctore Medico, Præside.

An inter apostemata, pauca ferro sunt aperienda?

I.

HOMINEM, dum vivit, non solùm intùs cruciari mille morbis, sed & extrà, affectibus numero penè infinitis deturpari, nil mireris. Tumoribus omnis generis, omnis speciei, miserè obnoxia humana cutis. Pro diversâ affluente materiâ, aut excretâ aut propulsâ, diversa tumorum aut indoles aut natura. Ubicumquè (vi morbi) naturalem cutis superficiem attollere cœpit appulsus humor quicumque; tunc moles ista, tumor audit. Singulos sanguinis humores, seor-

sìm modò, modò conjunctim sub cute latitantes incuneari, congeri, imò vasis ruptis inibi expandi, putrefieri, nec novum nec infrequens. Humor quisque, seu devius à suâ sede solùmmodò, seu simùl à suâ naturali crasi degener, sub aliquâ cutis parte gliscens, concrescensvè, tubere se manifestum facit. Proprià quodammodo formâ, tumor quivis venit conspiciendus. Ab humoris vitio aut situ, plerumquè nomen habet. Tumor omnis, aut sui fert resolutionem, si modò per vasa iter de novo petere humori datum sit; aut ablationem sui exposcit, si peregrinus humor resorberi à vasis, & sanguinis fluento denuò misceri nequeat. In priore casu resolventibus medicamentis, externis interioribusvè, aut naturâ solâ, curatio perficitur: in altero, arte opus est; hæc ars, Chirurgica est. At ne credas Chirurgiam, igne & ferro sempèr torquere membra. Quod naturam turbat vexatque, procùl amovere, Chirurgi opus est. Quod natura sola, tutò & per se sanare potest, illi relinquendum; & si quo indiget adjumento, est in supellectile Pharmaceuticâ, unde adjuvetur.

I I.

Ἀπόστημα tumorem dicito rotundum, tactui, ipsisque oculis obvium. Calorem habet individuum comitem; colorem quoquè plùs minùs in ambitu rubeum, prout cuti vicinior aut ab ipsâ remotior, cuivis attendenti exhibet. Ardore continuo, & in dies magìs ac magìs crescente, ægrum cruciat non sine dolore nunc pungente, nunc lancinante. Urget, invalescitque dolor ille ad maturationis usque tempora; eâ peractâ, mitescunt omnia, tactuque mollius percipitur apostema, sensìmque & in dies pleniori mollitie, tangenti se offert contrectandum. Tunc Chirurgi ad opus se accingunt, ferrum festinantèr arripiunt; Sed heu, quàm infausto sæpè eventu! rationem quæris? naturæ parùm auscultatur, ad ejus leges parùm attenditur, nec satìs curæ est perpendere, quo ritu omnia sua munia obeat, quibus impedimentis in agendo interpelletur, quâ virtute, omne noxium corrigere, à partibus nobilioribus in partes ignobiliores rejicere aut prorsùs foràs eliminare satagat; quàm multiplici viâ se liberet ab iis quæ suam œconomiam turbare valent, quâ sagacitate fracta erigatur. Ea succos in apostema nocivos abigit, congestos digerit, concoquit, maturat. Vulnerum quin & eadem una medicatrix. Quid igitur Chirurgus in utrorumque curatione? Naturæ minister; ferendo nempè subsidium nutui ejus & voto, ministrum se præbet ad ipsius mentem; nihil agendo ubì nihil agendum; secando ubì secandum innuit; amovendo ferrum & instrumenti genus omne, statim ac & quotiescumque vetat admovendum.

I I I.

IN plerisque igitur apostematum, natura per se sola, totum opus perficit; digerit materiam, eidem exitum præbet, sordes detergit, sarcosim promovet, cicatricem obducit. Refragaris? vade ad Plebeïos, vel quos res angusta domi, vel quos ferramentorum pavor, ab omnibus præsidiis arcet; en me, inquiet, eorum unusquisque, sanatum vides absque Chirurgiæ ope. Nec tibi moveat admirationem talis sanatio; ferrum, naturæ inimicum: in apostematibus expurgandis, detergendis, & ad cicatricem perducendis moram facit & impedimentum. Abscessus omnis, discussionis spe omni elapsâ, solam maturationem tractanti relinquit promovendam, suppurationem vocant. Colliquatio quædam est hæc suppuratio, seu partis rubræ sanguinis in colorem album immutatio, commixtæ priùs (digestione quâdam) cum seroso-lymphaticâ sanguinis parte; laudabilis erit & salutifera, si materia hinc enata, albam se offerat & æqualem.

absque fetore. Hanc promove citiùs, urge pro viribus; periculum enim in morâ. Cuti quò vicinior erit puris copia, eò felicior exitus futurus; imò, ut in partem veniat ipsa cutis, enixè labora; cutis præcipuè pars magis declivis: ea sola putrefacta, materiæ purulentæ exitum parabit. Nec te moveat apertura parcior; seu à naturâ solâ, seu maturantium ope facta. Integram purulentam materiem foràs amandabit sola loci declivitas. Salvâ reliquâ cutis parte apostema subtegente, abscesûs interiora tuta sunt ab aëris injuriâ. Vulneri omni, infensissimus aër; fermentationis omnis extraneæ, corruptionis putredinisque parens ille. Apostemati circumstrata cutis, emplastrum naturæ amicum. Detersio puris, naturæ opus est. Carnis nova generatio ex solo naturæ censu. Cicatricem, ejecto pure quis format nisi natura? Quis pulchriorem perfecit unquàm? Ne igitur, ferri ope, in apostematis omnibus indiscriminatim, patentiorem viam aëri facias, nec erubescas ægri bonis rebus magis consulere, quàm legi heu nimiùm receptæ, jam dudùm antiquandæ.

I V.

LANCEOLA, instrumentum anceps, à quo vita aut mors; prudentis ideò Medici regenda consilio, periti tractanda manu Chirurgi. Tumorem omnem perpende accersitus. Situm, naturam, characterem explora apostematis, & causam; nec satis est, ætatem, sexum, temperamentum habe diligentèr perspecta; nec-non totius massæ sanguineæ crasim præsentem, imminentemve. Ex eâ probè cognitâ, quid agendum sit, quid non, intelliges. Tunc omnibus indiscriminatim apostematis ferrum admovere relligio erit. Faciei, collo, temporibus & mammis parce; at imprimis fave sexui,& infantili ætati aut juvenili; sexui,venustatis gratiâ; ætati teneræ,ob succorum eucrasiam; horum succi,rariùs degeneres à suâ crasi,solâ sæpiùs peccant luxuriâ; suppurationem patiuntur dulcem, simplicem, innocuam, cujus exitum natura parat sola,favente fibrarum mollitie.Exitus puri semel paratus, etsi parcior, sanatio est. Exitum, si tardior, accelera obtegendò partem rupturæ propiorem. Obtege humidis, qualia sunt succi herbacei, aut soli aut fermento mixti, aut melle, aut omnibus simùl; non spernenda liliorum bulbosa radix & cæpæ coctæ priùs, aut inter cineres, aut in aquâ ebulliente, cum micâ secalini panis commixtæ & applicatæ; his humescunt fibræ cutis forìs ut intùs, citiùsque putrescunt, solutioni sic promptiores evadunt. Non absimili virtute pollent emplastra plurima aut unguenta, ut emplastrum divinum, aut diachylon verum cum gummi, emplastrum de meliloto, aliaque ejus energiæ quàmplurima. Detersionem si fortè requirat sordium illuvies, tunc hordei decoctio tantilla, omne ferat fermè punctum, iteratis vicibus per fistulam injecta. Temperamento sanguineis promptior faciliorque suppuratio. Ætas provectior aut senilior, duriorem strictioremque præ se fert fibrarum texturam, solutu difficiliorem. Emollientia jam enarrata scopum pertingunt oleosis commixta & diutiùs usurpata. Hâc methodo naturæ amicâ, plerisque apostematum medelam afferes, ferrique incommoda vitabis.

V.

ERGO, inquies, nullum apostema, sectione curandum? absit. Nonnunquàm sectio salutaris, imò necessaria. At faciliùs, addes, sectione factâ tractaretur, sanaretur tutiùs. Utrumque negat ratio. Experientia refragatur. Sectio, multa secum invehit mala; secantur pretiosa plurima cujuscumque generis vasa, aliàs non rumpenda; hinc succorum copiosior expansio pedissequa; hinc suppuratio abundantior futura. Grave aliud secum im-

portat incommodum sectio facta apostematis; suppurantium formidanda series presso pede sequitur; hæc fundunt, liquant plus æquo; imò, pervertunt frequentiùs ipsam puris laudabilis texturam naturalem; è dulci acrem, ex insipidâ acidam fecit, aut alio quovis vitio contaminavit non raró suppurantium dira libido, aut ordo perversus. In sarcosi promovendâ, errores quàmplurimi; alii, gradu præcipiti nimis, in eam ruunt, dùm nimiâ morâ eidem invigilant alii. Nonnunquàm sarcosis fit inæqualis; fungosa sæpè & flaccida; nec firma satis rubraque & optimè carnea. En ubi vocantur in auxilium caustica; en lapidis *infernalis* triumphus: at quàm fallax eorum usus? quàm benè tunc cum ægro ageretur si ea intùs, plus damni, quàm doloris forinsecùs non afferrent? Absit tamèn ut interdicatur sectio in apostemate profundiùs sito, ubi cutis nec affici nec putrefieri poterit simùl cum apostemate; & ubi metus erit ne serpat materia subtùs contenta, modò sinuosum ulcus, fistulosum modò aut cancrosum formatura. Secare licet in omni tumore apostematode maligno; in carbunculo aut anthrace, si urgeat præsentia periculi. Seca quodcumque apostema sphacelo aut gangrænâ stipatum, ni citò utrumque detur discutere efficaci aliquo pharmaco & tuto. In omnium autem apostematum amplâ & quotidianâ multitudine quàm pauca hujusce naturæ se offerant curanda, praxis evincit.

Ergò inter apostemata, pauca ferro sunt aperienda.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Petrus Arcelin.	*M. Joannes le Thieullier, Chirurgiæ Gallico idiomate Professor designatus.*	*M. Franciscus Pousse.*
M. Petrus Chevalier.	*M. Jacobus Verdelhan Desmoles, Scholarum Professor designatus.*	*M. Thomas-Bernardus Bertrand.*
M. Franciscus Bernard.	*M. Claudius Person.*	*M. Camillus Falconet, Salubris Consilii Regii Socius, & è Regiâ Scientiarum & Numismatum Academiâ.*

Proponebat Parisiis LUDOVICUS-JOANNES-BAPTISTA COSNIER, Parisinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1750, à sexta ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1750.